

Küzdelem a hóval

(Folytatás az 1. oldalról.)

képet alkotniuk az illetékeseknek, s várhatóan csak a szélvihar elülte után összehajtható bejelentéseket. Nagy károkat okoztak az időnként száz kilométeres szélhullámok a megyében millió négyzetméterre rugó mezőgazdasági fölhasználatban, alagutakban. Szeged, Alsóvárosban, s a szomszédos Mihálytelken a gyengébben rögzített sátrakat vázastól elragadta a vihar. A terület egyik legnagyobb fölhasználatában, a szentesi Termál és a felgyői tiszben különösen nagy károkat okozott a vihar. A déli órákban, amikor csökkent a szél ereje, mindenütt hozzáláttak a fölhasználatok rendbehozatalához.

A Szegedi Postaigazgatóság műszaki ügyeletéről Banga Sándor arról tájékoztatta lapunkat, hogy a hozzájuk tartozó területen a legsúlyosabb a helyzet a Békés megyei Battonyán és Mezőkovácsházán volt. Miután az áramellátás hosszabb ideig szünetelt, a telefon-összeköttetést a helyi központok akkumulátora biztosította, ám a péntek éjszaka folyamán ez kimerült mindkét helyen, így a községek teljesen elszakadtak a külvilágtól. Szombaton délutánra sikerült az áramszolgáltatást helyreállítani, így a községeknek már van telefon-összeköttetésük is.

A forgalmi ügyelet jelentése szerint az utak járhatatlansága a ludas abban, hogy tegnap délig Szegeden kívül csak Vásárhely, Algyő és Tápé lakossága kapott újságot. Telefon-összeköttetés tegnap estig Csongrád megyében már csak Szikáncs, Gorzsa és Eperjessél nem volt.

Lényegesen javult, mondhatni megoldódott az ételmisszer-ellátás tegnap estig. A Csongrád megyei operatív bizottságtól a kora délután érkezett információkból vonhattuk le ezt a következtetést. A tejipar 310 ezer

liter tejet (ez a szokottnál 10 százalékkal több), a szegedi és a megyei sütőipar együttesen 3 ezer 351 mázsa kenyert (5,2 százalékkal több), a húsipar pedig a korábbi igényekkel azonos, 328 mázsa tökehúst és húskészítményt szállított az üzletekbe. Szorosan ide tartozik, hogy a város három pontjáról (Szőregi út, repülőtérről, falemezgyár) a korábban hóakadály miatt járhatatlan utakon honvédségi járműveket követve konvojban indulhatott el az ételmisszer-szállítmány, s mögötte a péntek éjszakára Szegeden maradt dolgozókat hazaszállító autóbuszok. Este 6 óráig minden községbe kijutott a tej és a kenyér.

Tegnap este 6 órakor, a városi tanácsnál az operatív bizottság áttekintette az addig kialakult helyzetet, s megállapította, hogy a villamosenergia-ellátás, a fűtés és a vízszolgáltatás helyreállt, a felvonók közül már csak kilenc nem működött: négynek a gépház kiszáradása után várható a „feltámasztás”. A közlekedési hely-

Tejet, kenyeret árusító üzletek

A lakosság ellátásának javítása érdekében a városi tanács bürokráciamentesítő osztálya elrendelte több üzlet rendkívüli nyitvatartását. Ma, vasárnap reggel 8 óráig 11 óráig friss kenyeret és tejet árusítanak a következő üzletekben: 16-os ABC-áruház (Újszeged), 39-es Express ABC-áruház (Északi városrész), 122-es számú kenyérbolt (Bajcsy-Zsilinszky u.—Kigyó u. sarok), 60-as számú ételmisszerbolt (Szent István tér), 1-es számú ABC-áruház (Tarián, Víztorony tér).

Ezeken kívül a piacok és a Marx téri piaccsarnok, va-

lamint a vasárnap tej és kenyér árusítására egyébként is kijelölt vendéglátó egységek a szokásos rend szerint hoznak forgalomba tejet és kenyeret. Emlékeztetjük ezeket is: Lila Akác Étterem; Napsugár, Tarián, Expressz, Hóbiárt és Béke bisztrók; Somogyi és Széchenyi tejivók; Szent István téri süteménybolt; Csarnok, Pajtás, Búbos, Dóm és Szivárvány büfék; Ibolya, Muskátlí, Kisóbobos, Cuki, Hóvirág és Éva (Szőreg) presszók; Jófaluca boltja; 8 sz. Kertpresszó (Újszeged); 33 sz. presszó (Algyő). Tsz. tejbolt; Kiskundorozsma.

A városi tanács nyomtatékosan kéri a lakosságot, hogy saját lakókörnyezetükben maguk is segítsenek az utak takarításában. Ott is, ahol gép nem várható.

Termelnek a kenyérgyárak, sütőüzemek, lesz elegendő kenyér. A szombaton beérkezett 410 mázsa kiskereskedelmi rendelés helyett tegnap este már 460 mázsa szállították ki az üzletekbe, és még ma, vasárnap reggel is újabb 50 mázsa friss kenyér érkezik a boltokba. Ezekből jut hétfőre is. Emellett még 47 mázsa fél kilogrammos zsemlelekvényt is gyártottak, a hiányzó péksütemény pótlására.

Ahová kenyeret szállítanak, oda tejet is visznek. Szombaton délután a péntek estére Szegeden elszállított 331 itt rekedt utas közül még több mint 60 vette igénybe a számukra biztosított szállást.

— A lakosság ellátásának javítása érdekében a városi tanács bürokráciamentesítő osztálya elrendelte több üzlet rendkívüli nyitvatartását. Ma, vasárnap reggel 8 óráig 11 óráig friss kenyeret és tejet árusítanak a következő üzletekben: 16-os ABC-áruház (Újszeged), 39-es Express ABC-áruház (Északi városrész), 122-es számú kenyérbolt (Bajcsy-Zsilinszky u.—Kigyó u. sarok), 60-as számú ételmisszerbolt (Szent István tér), 1-es számú ABC-áruház (Tarián, Víztorony tér).

Összeállításunk szerzői: Ács S. Sándor, Enyedi Zoltán, Igriczi Zsigmond, Pálty Katalin, Somogyi Károlyné, Szabó Magdolna.

Őn például mit kockáztat?

A műszaki fejlesztéstől a káderpolitikáig minden vezető döntésnek van kockázata. Ha valamilyen vállalkozásba kezdünk, az az alapkérdés, hogyan hozzuk összhangba a piaci igényeket, és azt, amire vállalatunk képes. Termékeink fele házgyári lakás, sorozattermék, a bevétel másik fele azonban egyedi munkákból jön össze, amelyeknél a műszaki ráérzésnek, szakmai tudásnak óriási szerepe van. Az anyagellátás és a munkaerőmozgás minden munkánknál kockázatot jelent.

— Ezért húzódnak el az átadások?

— A több éves átfutás fokozott rizikóval jár. Megígértem például, hogy a múlt év végére átadjuk a levéltárat. Nem érkeztek meg a fűtők, fűtőberendezési alkatrészek. Mintha egy ruháról már csak a gomb hiányozna. Gomb nélkül azonban nem veszik meg a kabátot, nem kapja meg a pénzt a szabó.

— A részszámlákat kifizetik.

— Tíz százalékos visszatartanak, ez több, mint a mi hasznunk egy-egy építkezésén. Ha az évi 3 milliárdos bevételünk csupa részszámlákból jönne össze, még vastagon ráfizetnénk. Nem szórakozásból csináljuk mi ezt, sem a vállalatnak, sem személy szerint nekem nem érdelem, hogy elhúzdjon a munkák befejezése. Ha azt mondjuk, senki sem hibás, még mindig benne vagyok a pácban; nem kaptam meg a nyereségemet. Az időtényező rendkívül fontos: megváltozhatnak a szabályozók, az árak, elvándorolhatnak a munkások.

— Muszáj 3-4 évig dolgoztatni egy beruházáson?

— A DÉLÉP főleg nagy munkák, új lakótelepek, új gyárak és mezőgazdasági üzemek építését végzi. Ezek természetesen több éves átfutású munkák. A lakótelepek építése például ütemekre van bontva, és az 1000-2000 körüli lakásszámot másfél-két évi átfutással meg tudjuk építeni. A gyárak, mezőgazdasági, vagy egyéb beruházások tovább is eltartanak. Ezenkívül minden épületnek van egy technológiai folyamata, amit nem lehet lerövidíteni. A hosszú átfutásnak esetenként az is az oka, hogy több munkát kell megindítani, mint amennyit a vállalat kapacitása lehetővé tesz, mert ez volt a beruházó igénye és a társadalmi környezet elvárása.

A beruházások átfutási idejét akkor lehetne csökkenteni, ha megtehetném, hogy annyit vállalok, amennyit akarok. De úgy is elérhető a határidő, a műszakilag szükséges technológiai folyamatok rövidítése, ha drágábban vállalkozunk, nagyobb nyereségtartalommal. Jelenleg ez a munkák összetétele: 5 százalék szabadáras, 95 százalék kötött árrendszer. De ezeknek a munkáknak csak 20-25 százalékát vállalom saját elhatározásból, a 75-80 százalékát pedig nem utasíthatom vissza.

— Miért?

— Mert megvalósulásukhoz fontos társadalmi-politikai érdekek fűződnek. Ha például külső ráhatásokra el kell vállalom valamit, pár év múlva, a befejezés előtt már bírálatként kapom az esetenkénti határidő-módosítási kérést: te vállaltad, akkor csináljad.

— Miért nincs még mindig verseny a kivitelezők között?

— Jelenleg még hatnak a régi szokások a beruházó, tervező, kivitelező kapcsolatában és a beruházási folyamat bonyolításában, de megindult egy új vállalkozási forma, a versenytárgyalásos rendszer. A VI. ötéves tervben még mindig a régi mechanizmus érvényesül.

Sipo Mihály

(a DÉLÉP vezérigazgatója).
Életkora: 56 év.
Iskolai végzettsége: Műszaki Egyetem, MSZMP Pártfőiskola
Szakképzettsége: Építészmérnök
Milyen beosztásokat töltött be: Pályakezdetkor tervezőirodában technikus, tervező, majd osztályvezető.
A CSOMITERV alapítója, mint igazgató.
Mióta dolgozik jelenlegi beosztásában?: 1964. február 1-től

Mondjuk, egy új városrész építéséhez legalább 3 év előkészítő munkára van szükség, a városrendezési terv, a beépítési terv, a beruházási program elkészítésétől a kiviteli tervek megvalósulásáig, valamint az ezzel párhuzamos igazgatási és szanálási folyamatok lebonyolításáig. A beruházási programok többsége konkrét kivitelezőre készül. Itt már szükségese a kivitelezővel történő egyeztetések. Egészen régen volt olyan szokás, hogy elkészültek a tervek, de nem találtak kivitelezőt. Most azonban nem is készülnek el a dokumentációk addig, míg a kivitelező nem nyilatkozik, vagy alá nem írta, hogy vállalja a munkát.

— Vagyis a kivitelező már a tervezés során érvényesítheti a saját szempontjait. Erre mondják egyes tervezők, hogy a „kivitelezők rémuralma”.

— Bizonyos szerkezeti egyeztetésre valóban szükség van már a tervezés folyamán, de ez nem jelent rémuralmat. A verseny a kivitelezők között akkor lenne valódi, ha a beruházók gyakrabban alkalmaznák a versenytárgyalásos rendszerben történő vállalkozásba adást.

— A magyar építővállalatok megpróbálkoztak exporttal. Mi a különbség a hazai és a külföldi vállalkozások között?

— Külföldön minden versenytárgyalás alapján megy. A megrendelő közli az épület funkcióját, saját igény szintjét, amit a rendelkezésre álló pénz határoz meg. Külföldön nincs anyaghiány, de vizakorlátozás. Akinek pénze van, az mindent megkaphat, kínálati piac van. Más kérdés, hogy akinek nincs pénze, az nem építtet. Nem úgy, mint itthon, hogy belvágna a beruházásba, s a költség felét utólag kell összekérezgetni. Vagy az anyagellátás: 1984-re 29 ezer négyzetméter ablaküveget rendelünk. Visszaigazoltak 9 ezret. Beszéltem az igazgatóval, szóban megígérte, hogy minket soron kívül kielégít. Remélem, hogy így lesz. De ha mégis csak annyit kapok, amit papíron vállaltak? Azt én nem mondhatom, hogy nincsenek meg a feltételek, nem vállalom... a la-

kásépítést. Külföldön mondhatnám. Tavaly 600 lakáshoz nem igazolták vissza a nyílászárókat. Ezeknek a szállítóknak egyszerűen nincs szerződés kötés kényszerük. Mi viszont szerződéses kényszerben vagyunk.

— Itt nem érvényesíthető a politikai nyomás eszköze?

— A politikai nyomás területileg tagolt. Ami érvényesül Csongrád megyében, az alig hat, mondjuk, Budapesten, a kilencedik kerületben. Külföldön van anyag, eszköz, munkaerő. Ha mégsem sikerül, az az én hozzá nem értésem miatt van csak; nem tudom megszervezni a munkát.

— A magyar építőipar mégsem ért el jelentős külföldi sikereket. Egyesek szerint azért, mert külföldön nem lehet eladni azt a munkát, amit itthon könnytelen elfogadni a beruházó.

— Külön kell választani a Közel-Keleten és a fejlett kapitalista országokban lévő helyzetet. A Közel-Keletre a magyar építői eleve dekonjunkciójában mentek ki a piacra. Itt a tőkésék is inkább ráfizettek, csak a piacon maradhassanak. Mi még az övéknél is alacsonyabb áron tudunk volna bemenni a piacra. Ráadásul hurcoltunk egy csomó hazai feltöltött; a hitelkamatok, az anyagellátás, a hazai munkaerőt. Ha kinn veszek fő koreai, pakisztáni vagy palesztin munkásokat, azok sokkal olcsóbb munkaerők, mint a magyar. Ezenkívül nem igényelnek szociális ellátást sem. Amikor az első nagyértékű beruházásokat aláírták, mindezt még nem látták előre. De mi nem vállalkoztunk a harmadik világban ráfizetéssel. Nyugat-Európában más a helyzet, ott mi még versenyképesek vagyunk, ott ugyanis a munkaerő drágább, mint a miénk. És ott racionálisan vállalkozhatunk. Mint mondtam, minden anyag kapható. És ugyanaz a magyar munkás, a kinti környezet és követelmények hatására, kétszer annyit termel, mint itthon. Más az ipar szervezettsége.

— Ki ítéli meg az Ön munkáját?

— A szakminiszter és a megyei párt-vezérelőbizottság. Meg azok, akik még befolyásolják a megítélést: az újságíróktól a vállalati dolgozóktól. Egy vezető nem tud sokáig vezetni, ha a vállalati kollektíva nem ért velégyet. Engem nem zsenifrozt, az sem, ha a vállalat szak szervezeti bizalmi testület évente nyíltan minősít.

— A hazai vállalatoknak a növekedéshez fűződik érdékek. A vezetők gyakran úgy érzik: a vállalat én vagyok. A vállalat növekedése presztízszük, hatalmuk növekedését is jelenti.

— Nézze, én nagyon szeretem a munkámat. Nagy dolgokat tartom, hogy hétezer ember kenyere függ a munkától. Nem a vezetők találták ki a folytonos növekedési kényszert. Az volt az elvárás. Arra volt az agyunk beprogramozva. Még most is él ez. Ha az országos iparban csökkenést terveznek, mi legalább szintentartást. A megyében is ezt várják tőlünk. Ezért próbálkozunk az exporttal, azért megyünk Budapestre. A tőkés is fejlődni akar, ez nemcsak hazai jelenség. Én is azt tartom, aki megáll a fejlődésben, az lemarad. Nincs visszaut: a csökkentés legfeljebb átmeneti taktika lehet, cél semmiképpen. Hisz akkor hol állunk meg? Mi marad végül? Mi lehet az ember természetes célja, kívánsága ebben a székben? Hogy a tervezett eredményt mindig hozni tudjuk, vállalatunk hírneve, patinája növekedjék, a dolgozók jövedelme gyarapodjon, és megelégedett emberekkel dolgozhassak.

Tanács István

Trabant húzza, ember tolja — ha kevés a lóerő...

ELMENTÜNK éjszakai hóügyeletre

Zajok: telefoncsörgés, CB-visszítás, szélszűvítés. Az előbbieket a városi tanács építési osztálya összes termeiben, a hóügyeleten, az utóbbi az utcáról hallik. Jóleső érzéssel nyugtázom munkatársaim dicsőítését: jelentem, a délmagyarosok segítettek a vállalatok második műszakjaiban dolgozókat tájékoztatni, hogy a környező községekben lakók keressenek szállást Szegeden, mert a használhatatlan utak miatt nem járnak a távolsági buszok. Csupán Sándorfalvára, Békéscsaba és Vásárhelyre sikerült tíz után elvándorolniuk a dugig telv kocsi-

városban maradtakról való gondoskodás volt. A kíváncsiság és az ügyeletes teherjáró vitt a buszállomásra. A fedett váróteremben minden hely foglalt. Utasok bóbiskolnak egy óra táján. Furcsállottam: ez a minden rendben? Jutott volna nekik is hely, de ok nem kérték a menedékhelyet éjszaka — kaptam a felvilágosítást. Aha, értem. Vagy nem értem? Biztosan reménykedtek, fordulatban bíztak, hátha... talán... majd csak... — történik valami. Persze, történt valami, órákon át: megfeszített munkával birkóztak emberek és gépek a hóval — több-kevesebb sikerrel.

Tovább csúsztunk, végig a Kossuth Lajos sugárúton, egészen az SZVSE sport-szállójáig. Megbizonyosodni jöttem arról, igaz-e, hogy nincs fűtés, és emiatt az oda küldött embereket a

KSZV Béke utcai leánykollégiumába kellett átvinni? A hír igaz volt. Noteszomba hevenyészetten jegyzett élményem idézem. „A radiátor hideg, villany nincs, ember sincs. Úgy éreztem, jó itt élni, nem kell krimihőstől félni (azt hiszem, féltem). Nem ajánlom nőnek a sétat, vakotét a folyosó, elején nyitott, ajtó végén zárólánc csörren. Az emeleten senki, szobaajtók zárva. Skót kastélyi kísértetesség.”

Leánykollégium. Kérem, itt vannak... igen, igen, most jöttek a busszal az SZVSE-pályáról. Mindenki jó helyen van, ha kell, van még öt ágyunk — nyugtatott a szállásadó. Azok is gazdára találtak: négy ki-merült buszsofőr és egy 15 éves kislány személyében.

Hajnal, elmúlt 4 óra. Útközben hazafelé kenyereskősi kínál elsőbbséget. A taxis rápislant lámpájával, s neki mondja, de én hallom: menjen csak a kenyér a legfontosabb...

— ács —